

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 01.09.2022
Vår ref. 22/1459-3
671.0/AREL
Deres ref.

Att:

Hørings svar - Høring - Rapport om Finansieringssystemet for fagskoler

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til deres brev av 05.05.2022 angående ovennevnte.

LO hadde sett for seg et bredere mandat, som også sa noe om finansieringen av fagskoleutdanning sammenligning med universitets- og høyskolesektoren (UH). Gitt at det er like mange som starter på studieforbereende og yrkesfaglig utdanning på videregående skole, og det er stort behov i arbeidslivet for høyere yrkesfaglig kompetanse, kunne man tenke seg en bedre balanse mellom HYU og UH. Dette kunne vært utredet nærmere av Deloitte

Stort fremtidig behov for fagskolekompetanse i arbeidslivet

LO vil også vise til at Stortinget har uttalt at det i fremtiden må bli en bedre balanse når det gjelder tilbud av akademisk utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. I dag tildeles akademisk utdanning 42 mrd kroner over statsbudsjettet, samtidig som HYU får litt over 1 mrd kroner. I fremtiden må det satses langt mer på flere studieplasser og bedre finansiering av studieplassene i høyere yrkesfaglig utdanning.

LO mener at behov og etterspørsel etter fagskolekompetanse i arbeidslivet er godt dokumentert av Kompetansebehovsutvalget (KBU). Det vises her til siste temarapport fra KBU som gjør rede for kompetansebehovet på kort og lang sikt. I tillegg er kompetansebehovet godt dokumentert av andre aktører som Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) og Kommunesektorens organisasjon (KS), og framskrivninger fra SSB peker i samme retning. Regjeringen har også i sin plattform skrevet at de vil trappe opp med minst 1000 studieplasser hvert år i inneværende stortingsperiode.

Det ligger i fagskoleutdanningenes egenart at det er et tett og aktivt samarbeid med arbeidslivet. Fagskolene har en unik posisjon med tanke på å utvikle og tilby utdanninger i takt med løpende behov i arbeidslivet, tilpasset tid og sted. Dimensjoneringen av sektoren bør derfor i større grad ta høyde for det kompetansebehovet som er godt dokumentert, og som fagskolene identifiserer i samarbeid med arbeidslivet.

Finansieringsmodellene i UoH-sektoren og i HYU

LO mener det er en åpenbar svakhet at det i rapporten fra Deloitte ikke er foretatt en sammenligning med finansieringsmodellen til universitetene og høyskolene (UoH). Denne modellen var utgangspunktet for finansieringsmodellen til fagskolene, med en grunnfinansiering og resultatbasert uttelling. Forskjellen er at UoH har en modell med kostnadssatser for de ulike fagområdene, som justeres opp i tråd med konsumprisindeksen. Det finnes ikke en slik kostnadsberegning, og i tillegg har kostnadsnivået på studieplassene vært mer eller mindre

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

uendret over tid. Det har ført til at kostnadene for en studieplass har økt, samtidig som at tildelingen har dekket mindre og mindre av disse kostnadene. LO etterlyser derfor en oppdatert kostnadskartlegging i sektoren, som tar for seg de faktiske kostnadene knyttet til ulike utdanningstilbud.

Nivået på finansiering av studieplasser

LO etterlyser en gjennomgang av nivået på finansiering av studieplassene i HYU. HYU er helt avhengig av fylkeskommunale frie midler, studentbetaling og flere ulike tilskuddsordninger for å kunne opprettholde dagens nivå og samtidig drive grunnleggende utviklingsarbeid. Det gir stor usikkerhet med tanke på langsiktig utviklings- og kvalitetsarbeid.

Finansieringsmodellen

LO mener at ordning med resultatbasert uttelling er svært viktig å bevare fordi den har åpen budsjetteramme. Det er slik at den resultatbaserte uttellingen beregnes ved å ta endringen i studiepoengproduksjon ved offentlig finansierte tilbud fra ett år til neste, og multiplisere med en bestemt sats. Øker studiepoengproduksjonen, øker tilskuddet. Går studiepoengproduksjonen ned, blir det fratrukket i tilskuddet. Er studiepoengproduksjonen lik fra ett år til neste, kommer man ut i null.

Den resultatbaserte uttellingen fungerer først og fremst som et ledd i innfasingen av nye studieplasser – nye studieplasser forventes å gi en økning i antall studiepoeng, og insentivet ligger i at tilskuddet øker dersom det faktisk gir en økning i studiepoengproduksjon. Når de nye studieplassene er fasett inn og den resultatbaserte uttellingen utbetalt, blir den resultatbaserte uttellingen innbakt i grunntilskuddet ved senere års tilskuddsberegning til fylkeskommunene som en permanent økning av tilskuddet som fylkeskommunene forvalter.

Det må være et større samsvar mellom utvikling av nye utdanningstilbud og økning i antall studieplasser, for å skape den nødvendige forutsigbarheten for fagskolene. Uten økning i antall studieplasser vil nye utdanninger som utvikles gjennom blant annet utviklingsmidler bare kunne opprettes dersom andre utdanningstilbud mister finansiering, eller ved å innføre studentbetaling. Det må derfor sikres bedre samsvar mellom utviklingsmidler og driftsmidler.

Fylkeskommunene

LO støtter at fylkeskommunene i sine vurderinger om fremtidig kompetansebehov skal styrke kunnskapsgrunnlaget, og legge til grunn både nasjonale behov, og lokale og regionale behov. LO vil her vise til det arbeidet som gjøres i Kompetansebehovsutvalget (KBU) og trepartssamarbeidet i Kompetansepolitisk råd.

LO viser til anbefalingen fra Deloitte om å sikre en mer lik praksis på tvers av fylkeskommunene når det gjelder fylkeskommunenes forvaltning av de statlige driftsmidlene og retningslinjene for utbetaling av tilskudd. Det er ulike utfordringer i ulike fylker og regioner, og det foregår et utstrakt samarbeid mellom fagskoler og arbeidslivsaktører. Derfor må det gjøres lokale vurderinger og prioriteringer opp mot arbeidslivets behov og fagskolenes lokale forutsetninger. LO mener det er viktig at den fylkeskommunale forvaltningen legger til rette for at sektoren videreutvikles på grunnlag av et slikt samarbeid, og at det utvises tillitt til at styrene ved den enkelte fagskole gjør den jobben de er satt til å gjøre med tanke på å vurdere behov og kapasitet.

LO støtter at det må være en god dialog mellom departementet og fylkeskommunene, for å sikre tilstrekkelig forankring og forståelse for det ansvaret fylkeskommunene har fått med forvaltningen

av høyere yrkesfaglig utdanning.

LO er enig med Deloitte at det bør etableres en felles praksis for hvordan fylkeskommunene forvalter resultatbasert uttelling. Systemet med resultatbasert uttelling er imidlertid ikke laget for å fungere i beregning av tilskudd til den enkelte fagskole, men til de fylkeskommunale enhetene. Det skal fungere som insentiv til å forvalte pengene til tilbud med høy kvalitet og god gjennomføringsgrad.

Industrifagskolen og bransjeprogrammene

Deloitte kommenterer også industrifagskolen og bransjeprogrammene. LO vil vise til at Industrifagskolen sprang ut av frontfagsforhandlingene og ble utviklet for å tilby, modulbaserte videreutdanningstilbud gjennom trepartsvise bransjeprogram for kompetanse. Gjennom Industrifagskolen har ulike fagskoler fått prosjektmidler til å utvikle og gjennomføre slike korte videreutdanningstilbud. I forbindelse med frontfagsoppgjøret høsten 2020 ble tilskuddet til Industrifagskolen gjort permanent etter lovnad fra regjeringen (med effekt fra og med 2021). Tilskuddet ble etter dette bevilget som driftsmidler til høyere yrkesfaglig utdanning, øremerket slike korte modulbaserte videreutdanningstilbud for industri og bygg. Tilskuddet ble dermed gitt som studieplasser. For å legge til rette for mer forutsigbarhet for fagskolene, ble midlene for 2022 lyst ut som treårige rammetilskudd, i stedet for ettårige tilskudd. Dette vil gi fagskolene et større handlingsrom, og trolig bedre bruk av midlene.

Bransjeprogrammene var avgjørende for utviklingen av Industrifagskolen og videreutdanningstilbudene i fagskolesektoren, blant annet fordi det ble mulig med forsøksordninger som avvek fra regelen om at fagskoleutdanningen minimum skal være på 30 studiepoeng. Bransjeprogrammene berører flere utdanningsinstanser enn fagskolene, men fagskolene har blitt en svært viktig aktør i bransjeprogrammene.

Noe av utfordringen Deloitte peker på er at fagskoler blir avhengig av prosjektfinansiering gjennom bransjeprogrammene for å kunne tilby den videreutdanningen som arbeidslivet etterspør. Bransjeprogrammene er viktig med tanke på å legge til rette for utvikling og utprøving av nye tilbud, men tilbud med en mer varig etterspørsel kan ikke baseres på prosjektfinansiering.

Avslutning

LO vil avslutningsvis understreke at i det videre arbeidet må Regjeringen klargjøre det riktige finansieringsnivået for drift av utdanningstilbud med offentlig driftstilskudd, inkludert tilrettelegging for videre finansiering av modulbaserte videreutdanningstilbud som er et nytt moment i forvaltningen. Dette er helt avgjørende for at fagskolene skal innfri sitt samfunnsoppdrag som handler om å tilby høyere yrkesfaglig utdanning av høy kvalitet basert på arbeidslivets behov lokalt, regionalt og nasjonalt.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Trude Tinnlund
(sign.)

Roger Bjørnstad
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.